

GUIA DOCENT

ENSENYAMENT DE LA CORRECCIÓ FONÈTICA I DEL LÈXIC EN ESPANYOL

Coordinació: CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENSENYAMENT DE LA CORRECCIÓ FONÈTICA I DEL LÈXIC EN ESPANYOL			
Codi	14120			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Ensenyament d'Espanyol/Català per a Immigrants	1	OPTATIVA	Semipresencial / Virtual
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Típus d'activitat, crèdits i grups	Típus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES			
Departament/s	FILOLOGIA CLÀSSICA, FRANCESA I HISPÀNICA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	6 crèdits equivalen a 150 hores d'estudi de l'alumna o alumne.			
	Alumnat semipresencial: 16 hores (sessions presencials) i 134 hores (treball autònom guiat). Alumnat virtual: 4 hores (sessions de seguiment) i 146 hores (treball autònom guiat).			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Espanyol			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES	mariaangeles.calero@udl.cat	3	
NJIKE YOBA, STELLA ISABELLE	yoba_stella@yahoo.fr	3	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part del *Mòdul 3. Especialitat en espanyol*, juntament amb la matèria *Ensenyament de la competència gramatical i pragmàtica en espanyol*, per tant, té la responsabilitat d'introduir reflexions teòriques, metodològiques i didàctiques al voltant de l'ensenyament dels components de la llengua espanyola.

En aquesta assignatura s'estudiaran diferents estratègies didàctiques per facilitar l'aprenentatge del cabal lèxic i fraseològic i de l'ortologia (pronunciació i prosòdia) de la llengua espanyola en els diferents nivells del Marc comú de referència, basant-se en les actuals teories d'ensenyament / aprenentatge de segones llengües i lligat a el desenvolupament de les destreses lingüístiques i la interacció verbal. Es tindran en compte les diferències dialectals entre l'espanyol d'Espanya i l'espanyol d'Amèrica.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Presentar les eines i tècniques pedagògiques per al desenvolupament docent de l'activitat a la classe d'ELE en el nivell fonètic i lèxic-semàntic.
- Iniciar en l'ensenyament de la pronunciació, de la correcció fonètica i del lèxic d'una segona llengua com a camp d'estudi i com a espai de pràctica docent.
- Donar a conèixer la utilització més adequada dels diferents recursos didàctics existents dedicats a l'ensenyament de la pronunciació, de la correcció fonètica i del lèxic de l'espanyol com a segona llengua o llengua estrangera.
- Desenvolupar tècniques per elaborar material didàctic propi.
- Facilitar, a les persones assistents, elements de reflexió que els permeti orientar la seva formació cap a l'ensenyament de l'espanyol com a llengua estrangera (ELE), especialment a immigrants.

Competències

Competències bàsiques

CB2. Saber aplicar els coneixements adquirits i tenir capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'ensenyament de l'espanyol i el català com a llengües estrangeres.

CB4. Saber comunicar les conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten- a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Competències generals

CG1. Assolir la correcció en l'expressió oral i escrita.

CG2. Dominar les TIC.

CG4. Adquirir les eines i tècniques pedagògiques per a la planificació i el desenvolupament de l'activitat docent a la classe d'ELE / CLE en tots els nivells de la llengua (fonètica, gramàtica, lèxic i fraseologia) i en les diferents situacions comunicatives.

CG5. Aprendre a dissenyar, elaborar, editar i implementar material didàctic d'ELE / CLE.

Competències Específiques

CE1. Identificar els aspectes de major dificultat de la fonètica, la gramàtica i el lèxic de la llengua espanyola i desenvolupar mecanismes per a la seva adquisició per part d'alumnat que posseeix una altra llengua materna.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. La competència lèxic-semàntica dins de la competència comunicativa.

- 1.1 Què significa conèixer una paraula?
- 1.2. Breu història de l'ensenyament del lèxic.
- 1.3. Tipus d'unitats lèxiques

2. Didàctica del lèxic en ELE.

- 2.1. Activitats per a l'ensenyament del lèxic.
- 2.2. Recursos digitals.
- 2.3. Lèxic i adquisició de segones llengües.

3. Bases teòriques sobre la correcció fonètica en espanyol.

3.1. Trets definitoris del nivell fonètic-fonològic de l'espanyol.

Paper de la fonètica en l'ensenyament d'ELE. Conceptes bàsics referents a la fonologia i la fonètica. El sistema fonològic de l'espanyol. L'accent i l'entonació. Creences sobre la fonètica de l'espanyol com a llengua estrangera.

3.2. Ortologia i variació fonètica de l'espanyol.

Concepte d'ortologia. Norma i ús: diferències dialectals en la pronunciació de la llengua espanyola i patrons d'aprenentatge de la correcció fonètica en espanyol.

3.3. Fonètica contrastiva i anàlisi d'errors.

Interllengua i error. Anàlisi contrastiva i anàlisi d'errors. Identificació de les dificultats en l'adquisició d'una pronunciació i una prosòdia correctes. Aspectes afectius i subjectivitat.

4. Didàctica de la pronunciació i de la correcció fonètica en ELE.

4.1. Programació de l'ensenyament de la pronunciació i la prosòdia.

Pautes del MCER i del *Plan curricular del Instituto Cervantes* per a la correcció fonètica.

4.2. Mètodes d'ensenyament i correcció fonètica.

Models i mètodes usuals en l'ensenyament de la pronunciació. Anàlisi crítica dels recursos. Estratègies per a la seva adaptació i per a la creació de nous materials.

Eixos metodològics de l'assignatura

Sessions presencials (alumnat semipresencial)

Aquesta assignatura té assignades 16 hores lectives en què es distribueixen les diferents sessions presencials. Aquestes sessions serviran per explicar qüestions teòriques i metodològiques així com per resoldre les dificultats que s'hagin identificat en el desenvolupament de les activitats establertes per les professores. Seran de naturalesa teoricopràctica i utilitzaran diferents dinàmiques de treball a l'aula.

El calendari de les sessions presencials es pot consultar al **Pla de desenvolupament**.

En el cas que no sigui possible la docència presencial per situació de confinament o similar, les sessions seran emeses per videoconferència respectant el mateix horari establert. S'utilitzaran les diferents opcions de l'eina de videoconferència perquè les sessions puguin seguir sent participatives i puguin realitzar les mateixes tasques previstes per a l'aula. Les sessions podran ser grabades.

Sessions de seguiment (alumnat virtual)

L'alumnat virtual tindrà una sessió de seguiment mensual. Es realitzarà a través de l'eina de videoconferència. Aquesta sessió seguirà la metodologia de classe invertida. Per tant, l'alumnat haurà d'assistir havent realitzat les tasques preparatòries prèvies (lectura de la bibliografia indicada, visionat de vídeos, consulta de certes webs, guia d'elaboració de l'activitat que correspongui, etc.).

El calendari de les sessions de seguiment pot consultar-se en el **Pla de desenvolupament**. Les professores indicaran l'hora amb suficient antelació.

Activitats avaluables (tot l'alumnat)

Sobre la base dels documents i materials penjats a la plataforma virtual, complementats en les sessions presencials o les sessions de seguiment (depenent de la modalitat d'ensenyament-aprenentatge que es segueixi), s'estableix un conjunt de tasques que quedaran associades a cada un dels temes que es desenvolupen en aquesta assignatura. Per tant, es realitzaran 4 activitats avaluables. L'alumnat virtual haurà de realitzar tasques addicionals per a les classes invertides, amb una dedicació de treball autònom equivalent a 12 hores.

Els documents de suport seran penjats a la web per a la consulta, així com les tasques, que inclouran les instruccions exactes del que s'ha de fer en cada cas. L'alumnat haurà de llegir amb atenció la guia d'elaboració de cada tasca per poder realitzar-la de manera adequada. En cas de dubte, ha de plantejar-la en el fòrum de dubtes que estarà disponible al campus virtual de l'assignatura.

Les tasques s'hauran de lliurar com a màxim en la data establerta en el **Pla de desenvolupament**. En el cas que no es realitzin adequadament, el professorat d'aquesta assignatura podrà demanar la seva repetició o la realització d'una activitat o activitats compensatòries per assegurar l'assumpció de les competències que s'han de desenvolupar en aquesta assignatura.

Tutories

Les professores d'aquesta assignatura tindran unes hores de tutoria presencial en les què estaran a disposició de l'alumnat i que s'establiran a principi de curs.

L'alumnat virtual i l'alumnat semipresencial que no viu a Lleida podrà tenir les tutories per via telefònica en l'horari de les tutories presencials o per via telemàtica (preferiblement per l'eina de videoconferència del campus virtual d'aquesta assignatura).

Informació sobre protecció de dades en cas d'enregistrament audiovisual (de les sessions presencials i de les exposicions orals i simulacions docents enregistrades per l'eina de videoconferència del campus virtual)

De conformitat amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal, t'informem que:

- El responsable de l'enregistrament i l'ús de les teves imatge i veu és la Universitat de Lleida - UdL- (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida; sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dgd@udl.cat).
- Les teves imatge i veu enregistrades s'utilitzaran exclusivament per a les finalitats inherents a la docència de l'assignatura.
- Les teves imatge i veu enregistrades es conservaran fins a la finalització del curs acadèmic vigent, i es destruiran en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu>).
- La teva veu i imatge és imprescindible per impartir la docència en aquesta assignatura, i la docència és un dret i un deure del professorat de les Universitats, que ha d'exercir amb llibertat de càtedra, com preveu l'article 33.2 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Per aquest motiu, la UdL no necessita el teu consentiment per enregistrar les teves veu i imatge amb aquesta exclusiva finalitat, d'impartir docència en aquesta assignatura.
- Els enregistraments i la resta de continguts del CV estan protegits pels drets de propietat intel·lectual i industrial de la Universitat de Lleida, d'acord amb la clàusula inclosa en l'"Avís legal", visible en tots els llocs web propietat de la UdL.
- La UdL no cedirà les dades a tercers, llevat dels casos estrictament previstos en la Llei.
- Pots accedir a les teves dades; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-te al tractament i sol·licitar-ne la limitació, sempre que sigui compatible amb les finalitats de la docència, mitjançant escrit tramès a l'adreça dgd@udl.cat. També pots presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

En cas que l'enregistrament sigui visionat per la resta de la classe en el context de l'elaboració d'una activitat, l'alumnat haurà d'emplenar un document de confidencialitat.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ALUMNAT SEMIPRESENCIAL

Calendari de sessions presencials		
mes	dia	hora
octubre	dissabte, 22	09.00 - 11.00 11.30 - 13.30
novembre	dissabte, 19	09.00 - 11.00 11.30 - 13.30
desembre	dissabte, 17	09.00 - 11.00 11.30 - 13.30
gener	dissabte, 28	09.00 - 11.00 11.30 - 13.30

Calendari de lliurament d'activitats avaluables			
tema	activitat	descripció	data de lliurament

Calendari de lliurament d'activitats avaluable			
1	1	Lectures tema 1. Test / examen virtual: Test de lectures obligatòries sobre ensenyament del lèxic.	15 novembre
2	2	Lectures tema 2. Treball escrit: Disseny de materials docents per l'adquisició del lèxic. Exposició oral.	13 desembre
3	3	Lectures tema 3. Estudi de cas: Anàlisi contrastiva i anàlisi d'errades d'una mostra oral	17 gener
4	4	Lectures tema 4. Projecte: Disseny d'una seqüència d'activitats per a l'adquisició de la pronunciació i prosòdia destinada a estudiants amb una mateixa llengua materna. Exposició oral o simulació docent.	12 febrero

ALUMNAT VIRTUAL

Calendari de sessions de seguiment		
mes	dia	hora
octubre	dimarts, 25	per determinar
novembre	dimarts, 22	per determinar
desembre	dimecres, 21	per determinar
gener	dimarts, 24	per determinar

Es determinarà l'hora concreta de la sessió de seguiment cada mes. Dependrà dels fusos horaris en què es trobin les i els alumnes virtuals.

Calendari de lliurament d'activitats avaluable			
tema	activitat	descripció	data de lliurament
1	A	Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.	25 octubre
	1	Lectures tema 1. Test / examen virtual: Test de lectures obligatòries sobre ensenyament del lèxic.	15 novembre
2	B	Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.	22 novembre
	2	Lectures tema 2. Treball escrit: Disseny de materials docents per a l'adquisició del lèxic. Exposició oral.	13 desembre
3	C	Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.	21 desembre
	3	Lectures tema 3. Estudi de cas: Anàlisi contrastiva i anàlisi d'errades d'una mostra oral	9 gener
4	D	Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.	17 gener
	4	Lectures tema 4. Projecte: Disseny d'una seqüència d'activitats per a l'adquisició de la pronunciació i prosòdia destinada a estudiants amb una mateixa llengua materna. Exposició oral o simulació docent.	12 febrer

Sistema d'avaluació

Críteris comuns d'avaluació

- Perquè l'assignatura s'avaluï **s'ha d'haver lliurat el 100% de les tasques.**
- No pot lliurar-se la Activitat 4 sense haver-se lliurat l'Activitat 3 i sense haver-la rebut corregida.
- Les assignatures (o matèries) dels màsters oficials s'avaluen en **una única convocatòria**. Si aquesta no es supera, l'alumna o alumne ha de matricular-se de nou el curs següent.
- Es recorda que, segons l'article 1.2, punt 2d de la *Normativa d'Avaluació i Qualificació de la Docència en Graus i Màsters* de la Universitat de Lleida (aprovada pel Consell de Govern de 26 de febrer de 2014 i encara vigent), l'alumnat té dret a recuperar qualsevol activitat avaluable que tingui un pes igual o superior al 30% de la nota final de l'assignatura o matèria. Per tant, **cap de les activitats d'aquesta assignatura és recuperable**. La qualificació final serà la mitjana de totes les qualificacions obtingudes. Tampoc està previst que es realitzin activitats addicionals per pujar nota.
- En cas de detecció de **plagi**, s'aplicarà allò que estableix la normativa esmentada. Per tant, **cap activitat, avaluable o no, podrà contenir fragments copiats literalment** d'obres

en <http://books.google.es/books?>

[id=DC7K5kWGnCsC&pg=PA87&lpg=PA87&dq=Adquisicio%3%B3n+de+segundas+lenguas:+estudios+y+perspectivas&source=bl&ots=751Q95zif8&sig=qtaUBupHpcbbDERMh_wy419#](http://books.google.es/books?id=DC7K5kWGnCsC&pg=PA87&lpg=PA87&dq=Adquisicio%3%B3n+de+segundas+lenguas:+estudios+y+perspectivas&source=bl&ots=751Q95zif8&sig=qtaUBupHpcbbDERMh_wy419#)

- Alcoholado Feltstrom, Antonio (2012). "La tendencia antihiática del español: descripción, uso en registros formales y proyección en la enseñanza de ELE", *RedELE* 24. Disponible en: http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Revista/2012/2012_redELE_24_05Alcoholado.pdf?documentId=0901e72b81263b6a
- Alcoholado Feltstrom, Antonio (2013). "La tendencia antihiática como rasgo estándar del español oral: implicaciones didácticas", *RedELE* 25. Disponible en: http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Revista/2013/2013_redELE_25_32antonio_alcoholado.pdf?documentId=0901e72b81789682
- Briz Hernández, Isabel (2011). "Por qué enseñar pronunciación? Análisis y propuesta didáctica", en *IV Jornadas de Formación de Profesores de Español como lengua extranjera en China. Didáctica y materiales en el aula de ELE en China*, Revista *SinoELE*. Suplementos 5, pp. 155-173. Disponible en http://www.sinoele.org/images/Congresos/IVJornadas/Actas/bniz_155-173.pdf
- Cortés Moreno, Maximiano (2002). *Didáctica de la prosodia del español: la acentuación y la entonación*, Edinumen, Serie Estudios nº 4.
- Iruela Guerrero, Agustín (2007). "¿Qué es la pronunciación?", *RedELE* 9, febrero 2007, s/p. http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/MaterialRedEle/Revista/2007_09/2007_redELE_9_02Iruela.pdf?documentId=0901e72b80df39da
- Llisterri, Joaquim (2003). "La enseñanza de la pronunciación", *Cervantes* 4, 91-114.
- Muñoz Cuéllar, Juan Carlos (2012). "Concepciones teórico-prácticas en Praat para la enseñanza de fonética E/LE", en Carmen Hernández González, Antonio Carrasco Santana y Eva Álvarez Ramos (eds.), *La red y sus aplicaciones en la enseñanza-aprendizaje del Español como lengua extranjera*, Valladolid: ASELE – Universidad de Valladolid, pp. 335-342. Disponible en: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/22/22_0032.pdf
- Martín Leralta, Susana (2009). *Competencia estratégica para la comprensión auditiva en español como lengua extranjera*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Edición electrónica en 2012. Pueden consultarse partes en: [https://books.google.es/books?id=ICyBAQAQBAJ&pg=PA139&lpg=PA139&dq=L.+Miquel+y+N.+Sans+\(eds.\).+Did%3%A1ctica+del+espa%3%B1ol+como+lengua+extranjera+IV&source=bl&ots=fv6uWDFm&sig=cTDF-RjyKOOci1UjXCinyMyrk_E&hl=es&sa=X&ved=0CCEQ6AEwAGoVChMlt9ip7on2xwlv10kaCh11HQXh#v=onepage&q=L.%20Miquel%20y%20N.%20Sans%20\(eds.\)%2C%20Did%3A](https://books.google.es/books?id=ICyBAQAQBAJ&pg=PA139&lpg=PA139&dq=L.+Miquel+y+N.+Sans+(eds.).+Did%3%A1ctica+del+espa%3%B1ol+como+lengua+extranjera+IV&source=bl&ots=fv6uWDFm&sig=cTDF-RjyKOOci1UjXCinyMyrk_E&hl=es&sa=X&ved=0CCEQ6AEwAGoVChMlt9ip7on2xwlv10kaCh11HQXh#v=onepage&q=L.%20Miquel%20y%20N.%20Sans%20(eds.)%2C%20Did%3A)
- Poch Olivé, Dolores (1999). *Fonética para aprender español: pronunciación*. Madrid, Edinumen. URL: <http://books.google.es/books?id=tt-552AJ7UC&pg=PT14&lpg=PT14&dq=fon%3%A9tica+combinatoria&source=bl&ots=1uB31T-xW6&sig=DJe8BJWuRq9vXtrpoXJTtBPbSXQ&hl=es#>
- Rodríguez Vega, Macarena (2012). "TICS aplicadas a la enseñanza de la pronunciación" en Carmen Hernández González, Antonio Carrasco Santana y Eva Álvarez Ramos (eds.), *La red y sus aplicaciones en la enseñanza-aprendizaje del Español como lengua extranjera*, Valladolid: ASELE – Universidad de Valladolid, pp. 739-747. Disponible en: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/22/22_0072.pdf
- Santamaría Busto, E. (2010): "Formación y recursos para la enseñanza de la pronunciación y de la corrección fonética en el aula de ELE", *RedEle* 20, s/p http://www.educacion.es/redele/RevistaOct2010/Santamaria_Pronun_Fonetica.pdf

Sobre exertització de la pronunciació en ELE

- Gómez Sacristán, M. L. (2008). *Ejercicios de pronunciación* [incluye un CD]. Madrid: SGEL.
- González Hermoso, Alfredo y Carlos Romero Dueñas. (2002). *Fonética, entonación y ortografía. + de 350 ejercicios para el aula y el laboratorio*. Madrid: Edelsa.
- Inchaurrede, C., M. C. Sáiz, A. Nocito y U. A. Kaunzer (2001). *Los sonidos del español. Ejercicios de pronunciación con grabaciones*. Zaragoza: Mira Editores.
- Nuño Álvarez, M. P. y J. R. Franco Rodríguez (2001). *Ejercicios de fonética. Niveles elemental, medio, avanzado y superior*, Madrid: Anaya E.L.E (3 vols.)
- Romero Dueñas, C., y A. González Hermoso (2002). *Tiempo para pronunciar. + de 100 ejercicios*. Madrid: Edelsa.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

LÈXIC (TEMES 1 I 2)

La bibliografía complementaria s'ofereix al final de cada tema, al campus virtual. A manera de bestreta, vegeu els següents llocs d'internet:

<http://cvc.cervantes.es/lengua/>

<http://www.udc.es/grupos/lexicografia/>

<http://equintana.wordpress.com/2005/01/22/bibliografia-en-red/>

http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/plan_curricular/default.htm

CORRECCIÓ FONÈTICA (TEMES 3 I 4)

La bibliografía complementaria s'ofereix al final de cada tema, al campus virtual. A manera de bestreta, vegeu els següents llocs d'internet:

http://liceu.uab.es/~joaquim/applied_linguistics/L2_phonetics/Planteam_gen_corr_fon/practicas_correccion.html (Llisterri, Joaquim (2009). *Prácticas empleadas en la enseñanza de la pronunciación y en la corrección fonética*)

http://liceu.uab.es/~joaquim/applied_linguistics/L2_phonetics/Corr_Fon_ELE.html (Llisterri, Joaquim (2010). *Enseñanza de la pronunciación y corrección fonética en español como lengua extranjera*)

http://liceu.uab.es/~joaquim/applied_linguistics/L2_phonetics/Fon_Cont.html (Llisterri, Joaquim (2010). *La fonética contrastiva*)

MATERIAL AUDIOVISUAL

CORRECCIÓ FONÈTICA (TEMAS 1 Y 2)

Fono.ELE: <http://www3.uah.es/fonoele/> (Espacio web para el estudio e investigación del componente fónico de ELE, para la difusión de resultados y formación de profesores/as)

<https://soundspeech.uiowa.edu/spanish> (Descripción de la articulación de los sonidos del español y audición de los mismos. Universidad de Iowa)

<http://www.studyspanish.com/pronunciation/alphabet.htm>

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/carabela/pdf/51/51_191.pdf (Mª Cruz Piñol. Sobre Lingüística contrastiva. Recursos en Internet para la elaboración de actividades (I) [sección fija de la revista Carabela nº 51])

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/carabela/pdf/52/52_137.pdf (Mª Cruz Piñol. Sobre Lingüística contrastiva. Recursos en Internet para la elaboración de actividades (II) [sección fija de la revista Carabela nº 52])

<http://www.youtube.com/user/DiccionarioDeGestos> (Corpus de conversaciones coloquiales. Coloquial.es, Victoriano Gaviño Rodríguez (dir.), 2012)

<http://www.esaudio.net/vocabulary/> (Pronunciación de palabras por campos léxicos. Para practicar la percepción auditiva y el vocabulario. Learn Spanish Live Online Inc. 2010)